

Új és ritka fajok adatai a Mátra lepkefaunájának ismeretéhez II. (Lepidoptera: Macrolepidoptera)

KISS ÁDÁM, KOROMPAI TAMÁS & KOZMA PÉTER

ABSTRACT: Data of 75 species has been published in this study. 21 of these species are newly described from the Mátra (marked with *). 11 species (marked with +) have not been published from the area so far though these specimens exist in the collection of the Mátra Museum. The rest of the species are considered rare or sporadically present in Hungary and are considered for conservation by this paper. The number of Macrolepidoptera species in the Mátra have risen to 927.

Bevezetés

Az elérhető irodalmi források és a Magyar Természettudományi Múzeum lepkegyűjteményének adatai alapján a Mátra lepkészeti szempontú kutatásának kezdete az 1900-as évek elejére tehető (SZENT-IVÁNY 1943, JABLONKAY 1972, BÁLINT et al. 2006). A Mátra hegység lepkefaunája megismerésének legjelentősebb alakja Jablonkay József volt, aki 1965 és 1981 között végzett intenzív kutatómunkát (SZABÓKY 2007). Ő készítette el a Mátra első összefoglaló jellegű lepke-faunisztikai cikkét is (JABLONKAY 1972), majd a későbbiek folyamán több tanulmánya is megjelent (JABLONKAY 1974, 1978–79, 1980). Az 1970-es években Fazekas Imre fel dolgozta a Mátra Múzeum gyűjteményének *Eupithecia* anyagát (FAZEKAS 1978–79), majd az 1980-as évek végén megjelent „A gyöngyösi Sár-hegy lepkefaunájának alapvetése” című tanulmánya (FAZEKAS 1988). Mátraszentistván környékének lepkefaunáját Szabóky Csaba tíz éven keresztül kutatta (SZABÓKY 1986). A hegység neves kutatói közé tartozik Buschmann Ferenc, aki munkássága révén jelentősen gyarapította a Mátra lepkefaunájáról rendelkezésre álló ismereteinket (BUSCHMANN 1981). Ő mentette meg az utókor számára a fiatalon elhunyt Király László lepkegyűjtő munkásságának eredményeit (BUSCHMANN 2004). Az utóbbi évtizedben egy fiatal, lelkes kutatókból (Katona Gergely, Korompai Tamás, Kozma Péter, Tóth János Pál) álló csapat végzett intenzív kutatómunkát elsősorban a hegység délkeleti részén (KOROMPAI & KOZMA 2004, 2005, 2006). Hozzájuk csatlakozott 2005-ben Kiss Ádám, aki azóta Szurdokpüspöki környékének lepkefaunáját kutatja. Baranyi Tamásnak, Buschmann Ferencnek, Sum Szabolcsnak és Szabóky Csabának az utóbbi húsz évből jelentős mennyiségű adata van a gyöngyösi Sár-hegyről, de ezek sajnos még publikálatlanok.

Anyag és módszer

A jelen tanulmányban közölt adatok egy része a szerzők 2002 és 2009 közötti megfigyeléseiből származnak. Ezek között országos viszonylatban szörványos előfordulású, ritka továbbá természetvédelmi szempontból (VARGA 1989) jelentős (védett, fokozottan védett vagy közösségi jelentőségű [Natura 2000]) fajok újabb mátrai adatai, illetve a hegység faunájára újnak bizonyult fajok adatai (*-gal jelölve) szerepelnek. Ezek az adatok elsősorban a hegység

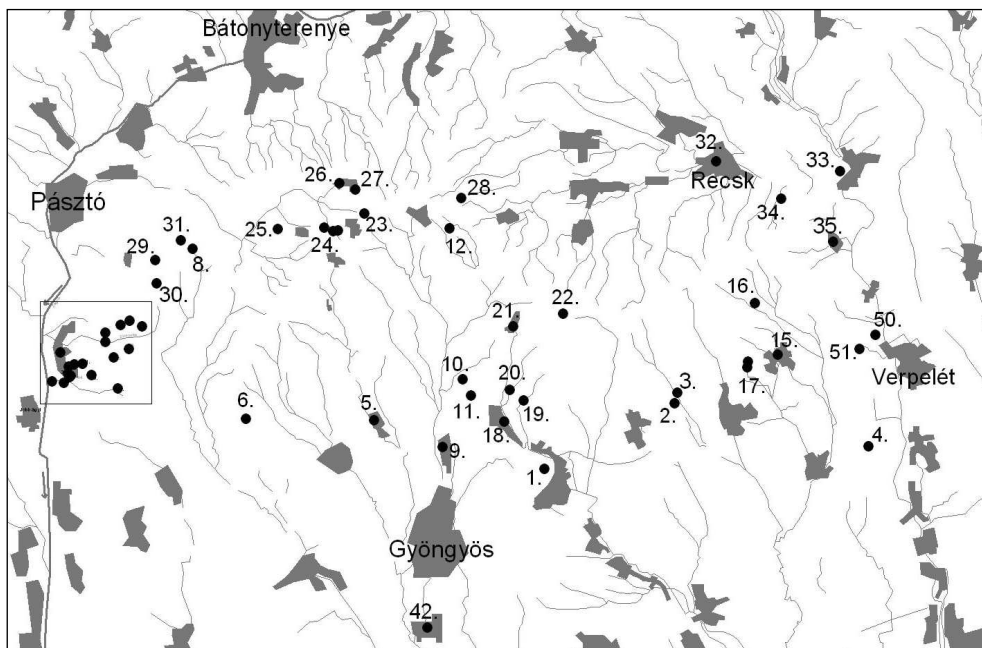
központi és nyugati részéről származnak, kiegészítve KOROMPAI & KOZMA 2006-os munkáját. Mivel jelen tanulmány egyik célja pontosítani a Mátrából ismert Macrolepidoptera-fajok számát, ezért a szerzők a saját adataikon kívül a Mátra Múzeum nagylepke-gyűjteményében található azon fajok adatait is közlik (+szal jelölve), melyek eddig még nem szerepeltek publikációban, így a Mátrában való előfordulásuk széles körben nem volt ismert.

A faunisztikai adatok közlésének módja az „Eredmények” fejezetben a következő: közigazgatási egység (település), dűlőnév, dátum, gyűjtési módszer (rövidítve), példányszám, adatközlő (rövidítve). Az egyes faunisztikai adatokat gondolatjel, illetve egy közigazgatási egységen (településen) belül pontosvessző választja el egymástól. A példányszámnál szereplő „x” 1–5, a „xx” 6–10, a „xxx” pedig 10 fölötti példányt jelöl. Az „1” szám egy példányt, vagy – pontos egyedszám hiányában – csak jelenlétet jelöl. Egyéb esetben a számok pontos egyedszámot jelölnek. A természetvédelmi státuszra utaló jelzések a fajnév után, gondolatjellel elválasztva olvashatók, majd ezt követi az adatsor.

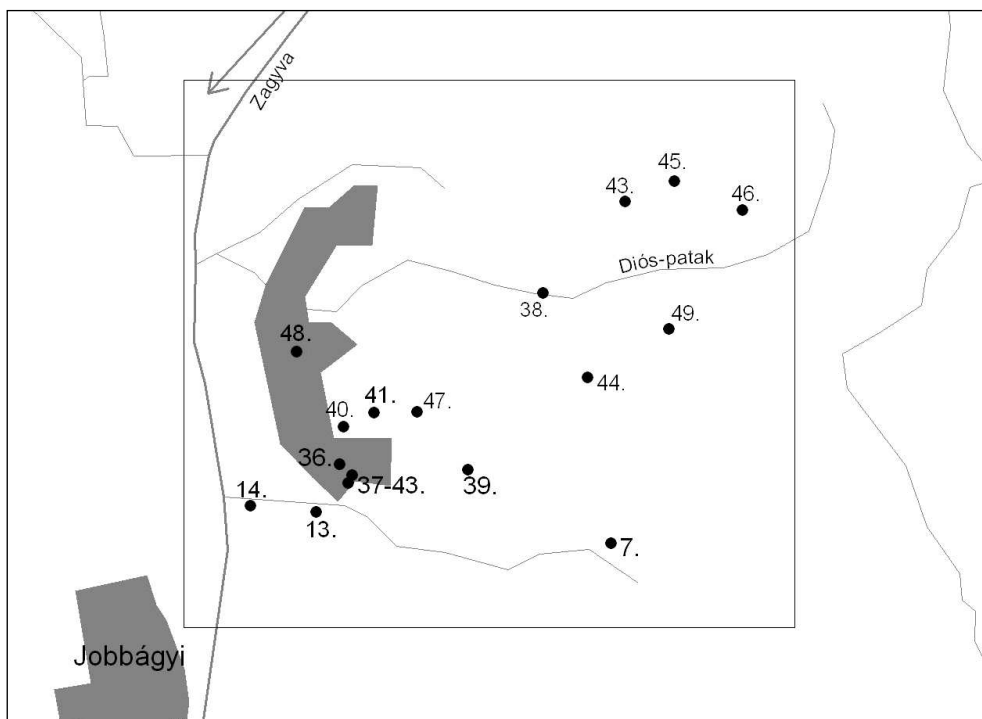
A kétes egyedek határozása GOZMÁNY (1968, 1970), VOJNITS (1980), VOJNITS et al. (1991), RONKAY & RONKAY (1994, 2006), BÁLINT (1996), NOWACKI (1998), FAJČIK (1998, 2003) és TSHIKOLOVETS (2003) munkája alapján történt. Jelen tanulmányban használt nevezéktan és a génusz feletti rendszertani kategóriák sorrendje VARGA et al. (2004) munkájával egyezik meg. Az alcsaládokon belül a génuszok és a génuszokon belül a fajok rendszertani sorrendje KARSHOLT & RAZOWSKI (1996) tanulmányát követi, kisebb változtatással.

A csak településnévvel rendelkező lelőhelyek és 2,5×2,5 km-es UTM alháló kódjainak pontos meghatározása során DÉVAI et al. (1997) és MISKOLCZI et al. (1997) munkáit használtuk fel. Az UTM kvadrátok kódolásához az ingyenesen elérhető „Az MME 2,5×2,5 km-es UTM kvadrát adatbázisa (a Google Earth kmz formátumában)” szolgált alapul.

Rövidítések: ÁL = Ábrahám Levente, BT = Baranyi Tamás, BF = Buschmann Ferenc, HK = Harnos Krisztián, JJ = Jablonkay József, KG = Katona Gergely, KM = Kisfali Máté, KÁ = Kiss Ádám, KR = Kiss Richárd, KZs = Kiss Zsolt, KT = Korompai Tamás, KP = Kozma Péter, LI = Lantos István, MG = Magos Gábor, SG = Sramkó Gábor, SSz = Sum Szabolcs, SzCs = Szabóky Csaba, UL = Urbán László, VA = Varga András, VT = Vitkó Tamás; V = védett, FV = fokozottan védett, N2000 = közösségi jelentőségű, VKpv = potenciálisan veszélyeztetett Vörös Könyves, VKav = aktuálisan veszélyeztetett Vörös Könyves; E = nappali megfigyelés és lepkehálós egyelés, Fcs = generátoros éjszakai lámpázás vagy automata fénycsapda, Vcs = hordozható vödör csapda, Cs = csalétek, H = hernyó, n.a. = nincs adat.

1. térkép. A lelőhelyek áttekintő térképe

2. térkép. A Szurdokpüspöki környékén található lelőhelyek térképázlata

A lelőhelyek listája

(zárójelben a 2,5×2,5 km-es UTM rendszerű alháló kódja)

1. Abasár: Peterma (DT29C2) – 2. Domoszló: Széles-parlag (DT39A1) – 3. Domoszló: Tarjánka-völgy (DT39A1) – 4. Feldebrő: Kopasz-hegy (DT49A2) – 5. Gyöngyösorosi (DT19C1) – 6. Gyöngyöspata: Kántor-domb (DT19A1) – 7. Gyöngyöspata: Kovaföld-bánya (DT09C1) – 8. Gyöngyöspata: Vörös-kő-bérc (DU00C4) – 9. Gyöngyössolymos (DT29A2) – 10. Gyöngyössolymos: Eremény (DT29A1) – 11. Gyöngyössolymos: Körtvélyes (DT29A1) – 12. Gyöngyössolymos: Nyírjes-bérc (DU20A2) – 13. Jobbágyi: Vár-hegy (É-i oldal alja) (DU00B4) – 14. Jobbágyi: Vízmű (DU00B2) – 15. Kislána (DU30D2) – 16. Kislána: Kopasz-hegy (DU30D1) – 17. Kislána: Macskavár (DT39A3, DU30B4) – 18. Mátrafüred (DT29A3) – 19. Mátrafüred: Csurgó-patak völgye (DT29A3) – 20. Mátrafüred: Vízmű (DT29A3) – 21. Mátraháza (DU20B4) – 22. Mátraháza: Kékestető (DU20D1) – 23. Mátraszentimre: Bögös-rét (DU10C2) – 24. Mátraszentimre: Gedeon-oldal (DU10A4, DU10C2) – 25. Mátraszentimre: Tugár-rét (DU10A4) – 26. Mátraszentistván (DU10C1) – 27. Mátraszentlászló (DU10C1) – 28. Parádsasvár: Rudolf-tanya (DU20A1) – 29. Pásztó: Csalárda-bérc (DU00C2) – 30. Pásztó: Muzsla (DU00D1) – 31. Pásztó: Nyikom-rét (DU00C4) – 32. Recsk (DU30A3) – 33. Sirok: Nyírjes-tó (DU30C3) – 34. Sirok: Vágás-völgy (DU30C1) – 35. Sirok-Kőkútpuszta (DU30C4) – 36. Szurdokpüspöki: Akácfa utca (DU00B4) – 37. Szurdokpüspöki: Anna-Liget Ifjúsági Tábor (DU00B4) – 38. Szurdokpüspöki: Diós-patak völgye (DU00B4) – 39. Szurdokpüspöki: Elő-kő (DU00B4) – 40. Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3. (DU00B4) – 41. Szurdokpüspöki: Hollós-domb (DU00B4) – 42. Szurdokpüspöki: Horka-tető (DU00D1) – 43. Szurdokpüspöki: Hunyadi utca 23. (DU00B4) – 44. Szurdokpüspöki: Istenfa-tető (DU00B4) – 45. Szurdokpüspöki: Kis-Koncsúr (DU00D1) – 46. Szurdokpüspöki: Nagy-Koncsúr (DU00D1) – 47. Szurdokpüspöki: Remete-barlang (DU00B4) – 48. Szurdokpüspöki: Szabadság út 57. (DU00B2) – 49. Szurdokpüspöki: Tílalmas-tető (DU00D2) – 50. Tarnaszentmária: Vár-hegy (DU40B2) – 51. Verpelét: Kő-hegy (Túr-mező) (DU30D4) (1. és 2. térkép).

Eredmények

LASIOCAMPIDAE

Eriogaster lanestris (Linnaeus, 1758) – V – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2008.03.30., Fcs, 1, KG-KÁ-KT-KP-MG-UL.

Eriogaster catax (Linnaeus, 1758) – V, N2000, VKav – Jobbágyi: Vízmű, 2008.04.18., E, 1, H, KÁ.

SPHINGIDAE

Proserpinus proserpina (Pallas, 1772) – V, N2000, VKpv – Sirok: Nyírjes-tó, 2006.05.29., Fcs, 1, KT-SzCs.

Hyles livornica[†] (Esper, 1780) – Sirok-Kőkútpuszta: n.a., 1973.06.20., Fcs, 1, Anonym – Szurdokpüspöki: Tilalmas-tető, 2008. VII–VIII., E, 1, KÁ.

HESPERIIDAE

Spialia orbifer (Hübner, 1823) – V – Feldebrő: Kopasz-hegy, 2004.06.09., E, 1, KT.

PAPILIONIDAE

Zerynthia polyxena ([Denis et Schiffermüller], 1775) – V, N2000, VKpv – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2009.05.01., E, 1, KÁ; Hollós-domb, 2005.05.22., E, 1, KÁ; Remete-barlang, 2005.05.22., E, 1, KÁ.

Parnassius mnemosyne (Linnaeus, 1758) – V, N2000, VKpv – Szurdokpüspöki: Horka-tető, 2008.05.08., E, 1, KÁ; 2008.06.20., E, 1, KÁ; Kis-Koncsúr, 2008.05.08., E, x, KÁ.

PIERIDAE

Colias erate^{*} (Esper, 1805) – Szurdokpüspöki: Hollós-domb, 2009.08.25., E, 1, KÁ.

LYCAENIDAE

Lycaena dispar rutilus (Werneburg, 1864) – V, N2000 – Gyöngyöspata: Kovaföld-bánya, 2006.07.20., E, 1, KÁ – Szurdokpüspöki: Tilalmas-tető, 2007.06.09., E, 1, KÁ.

Lycaena alciphron (Rottemburg, 1775) – V – Szurdokpüspöki: Istenfa-tető, 2008.06.10., E, 1, KÁ; Kis-hársas, 2008.06.20., E, 1, KÁ; Tilalmas-tető, 2008.06.06., E, 1, KÁ.

Lycaena thersamon (Esper, 1784) – V – Szurdokpüspöki: Tilalmas-tető, 2008.07.26., E, 1, KÁ.

Satyrium acaciae^{*} (Fabricius, 1787) – Gyöngyös: Sár-hegy, 1982.06.20., E, 2, BF – Gyöngyössolymos: n.a., 1967.06.13., E, 1, JJ; 1967.07.05-09., E, 2, JJ – Kislána: n.a., 1966.07.04., E, 1, JJ; 1966.07.17., E, 1, JJ; Kopasz-hegy, 1965.07.10., E, 1, JJ; 1965.07.14., E, 1, JJ – Mátrafüred: n.a., 1969.07.04., E, 3, JJ; Csurgó-patak völgye, 1982.06.25., E, 6, BF – Szurdokpüspöki: Tilalmas-tető, 2007.06.16., E, 1, KÁ – Tarnaszentmária: Vár-hegy, 2002.05.19., E, 1, KT; 2002.06.01., E, 1, KT.

Maculinea alcon ([Denis et Schiffermüller], 1775) – V, VKav – Pásztó: Csalárda-bérc, 2007.07.16., E, 1, KÁ; Nyikom-rét, 2007. VIII., E, 1, KÁ – Szurdokpüspöki: Istenfa-tető, 2007.06.11., E, 1, KÁ; 2007.06.16., E, 1, KÁ.

Plebejus idas (Linnaeus, 1758) – V – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2005.05.22., E, 1, KÁ; 2005.05.25., E, 1, KÁ; 2005.05.26., E, 1, KÁ.

NYMPHALIDAE

Neptis sappho (Pallas, 1771) – V, VKpv – Szurdokpüspöki: Diós-patak völgye, 2009.07.12., E, x, KÁ; 2009.07.20., E, 2, KÁ; Istenfa-tető, 2007.06.16., E, 1, KÁ.

Neptis rivularis (Scopoli, 1763) – V, VKpv – Szurdokpüspöki: Diós-patak völgye, 2007.05.26., E, x, KÁ; Gárdonyi utca 3., 2006.05.27., Fcs, 1, KÁ; 2006.07.02., E, 1, KÁ.

Nymphalis urticae (Linnaeus, 1758) – V – Tarnaszentmária: Vár-hegy, 2003.03.30., E, 1, KT; 2003.04.20., E, 1, KT; 2004.03.15., E, 1, KT; 2004.04.12., E, 1, KT; 2004.06.19., E, 1, KT.

- Nymphalis antiopa* (Linnaeus, 1758) – V – Jobbágyi: Várhegy, 2008.04.20., E, 1, KÁ – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2008.03.30., Fcs, 1, KG-KÁ-KT-KP-MG-UL – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2005.06.13., E, 1, KÁ; 2005.06.25., E, 1, KÁ; 2005.06.27., E, 1, KÁ; Kis-hársas, 2009.04.04., E, 1, KÁ; Nagy-Koncsúr, 2008.03.30., E, 1, KÁ.
- Nymphalis xanthomelas** (Esper, 1781) – V – Mátraszentimre: Bögös-rét, 2007.03.13., E, 1, KT-MG-UL.
- Euphydryas maturna* (Linnaeus, 1758) – V, N2000, VKpv – Feldebrő: Kopasz-hegy, 2004.06.09., E, 1, KT – Szurdokpüspöki: Diós-patak völgye, 2007.04.09., E, 1, H, KÁ.
- Argynnis pandora* ([Denis et Schiffermüller], 1775) – VKpv – Szurdokpüspöki: Akácfa utca, 2009.08.27., E, 1, KÁ; Istenfa-tető, 2009.08.25., E, xx, KÁ; Tilalmas-tető, 2009.08.25., E, 1, KÁ.
- Brenthis ino* (Rottenburg, 1775) – V, VKpv – Feldebrő: Kopasz-hegy, 2004.07.04., E, 1, KT.

DREPANIDAE

- Falcaria lacertinaria** (Linnaeus, 1758) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.05.11., Fcs, 5, KT-MG-UL.

THYATIRIDAE

- Tetheella fluctuosa* (Hübner, 1803) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2006.06.20., Fcs, 3, HK-KT-KP-LI-UL; 2007.07.16., Fcs, 6, KT-KP-UL.

- Achyla flavicornis* (Linnaeus, 1758) – Gyöngyöspata: Vörös-kő-bérc, 2007.03.13., Fcs, 1, KT-KP-MG-UL – Gyöngyössolyos: Nyírjes-bérc, 2008.03.30., Vcs, 1, KT – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.04.07., Fcs, xx, KT-MG-UL; 2008.03.30., Fcs, 4, KG-KÁ-KT-KP-MG-UL.

GEOMETRIDAE

- Archiearis parthenias** (Linnaeus, 1761) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.03.13., E, 1, KT-MG-UL; 2008.03.30., E, 1, KT.

- Chloroclysta miata** (Linnaeus, 1758) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.10.28., Fcs, 2, KG-KT-KP.

- Horisme vitalbata** ([Denis et Schiffermüller], 1775) – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2007.05.24–25., Fcs, 1, KÁ; 2009.05.09–10., Fcs, 1, KÁ; 2009.05.21–22., Fcs, 1, KÁ.

- Hydria cervinalis** (Scopoli, 1763) – Szurdokpüspöki: Elő-kő, 2009.04.08., Fcs, 1, KÁ-KR-KZs; Gárdonyi utca 3., 2007.04.27–28., Fcs, 1, KÁ; Hunyadi utca 23., 2009.04.03., Fcs, 3, KÁ-KR-KZs – Verpelét: Kő-hegy, 2007.04.09., Vcs, 3, KT.

- Euphyia unangulata*⁺ (Haworth, 1809) – Gyöngyössolyos: n.a., 1966.05.04., n.a., 1, JJ – Mátraháza: n.a., 1979.05.13., Fcs, 1, Anonym – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.07.16., Fcs, 1, KT-KP-UL – Rudolfanya: n.a., 1976.06.26., Fcs, 1, Anonym – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2007.05.24–25., Fcs, 1, KÁ – Tarnaszentmária: Vár-hegy, 2003.05.31., Fcs, xx, KG-KT-KP.

- Aplocera efformata*⁺ (Guenée, 1857) – Kiszána: Macskavár, 2007.09.14., Fcs, 1, KT-KP-UL – Sirok-Kökütpuszta: n.a., 1971.07.18., Fcs, 1, Anonym; 1971.09.21–22., Fcs, 1, Anonym.

- Odezia atrata** (Linnaeus, 1758) – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2005.06.18., E, 1, KÁ.

- Cyclophora pendularia*⁺ (Clerck, 1759) – Gyöngyössolyos: Eremény, 1965.07.29., n.a., 1, JJ – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2007.06.08–09., Fcs, 1, KÁ; 2009.08.25–26., Fcs, 1, KÁ.

- Idaea filicata** (Hübner, 1799) – Gyöngyössolyos: Körtvélyes, 2007.08.08., Fcs, 1, KT-MG-UL – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2007.05.10–11., Fcs, 1, KÁ; 2008.05.11., Fcs, 1, KÁ; 2008.05.16., Fcs, 2, KÁ; 2009.04.30–05.01., Fcs, 1, KÁ; 2009.05.09–10., Fcs, 1, KÁ; 2009.05.17–18., Fcs, 1, KÁ; 2009.05.21–22., Fcs, 1, KÁ; 2009.07.17–18., Fcs, 1, KÁ; 2009.08.25–26., Fcs, 1, KÁ; Horka-tető, 2008.09.04., Fcs, 1, HK-KÁ-KZs – Tarnaszentmária: Vár-hegy, 2005.05.29., Fcs, 4, KT.

- Idaea sylvestriaria** (Hübner, 1799) – Kiszána: Macskavár, 2003.05.24., Fcs, 1, KG-KT-KP.

- Idaea politata*⁺ (Hübner, 1793) – Mátrafüred: n.a., 1980.07.19., n.a., 1, BF; Vízműi rét, 1982.07.21., n.a., 1, BF – Pásztó: Muzsla, 1974.07.27., n.a., 1, VA – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2009.07.01–02., Fcs, 1, KÁ; 2009.07.13–14., Fcs, 1, KÁ; 2009.07.15–16., Fcs, 1, KÁ; 2009.07.17–18., Fcs, 1, KÁ.

- Isturgia roraria* (Fabricius, 1777) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2006.06.20., Fcs, 1, HK-KT-KP-LI-UL.

- Elilicrinia trinotata** (Metzner, 1845) – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2008.05.04., Fcs, 1, KÁ.

- Odontopera bidentata* (Clerck, 1759) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2006.06.20., Vcs, 2, KT.

- Erannis ankeraria* (Staudinger, 1861) – FV, N2000, VKav – Kiszána: Macskavár, 2009.03.28., Vcs, 1, KT.

*Peribatodes secundarius** ([Denis et Schiffermüller], 1775) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.07.16., Fcs, 2, KT-KP-UL.

*Aicis bastelbergeri** (Hirschke, 1908) – Mátraháza: Kékestető, 1992.06.29., n.a., 1, ÁL – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.07.16., Fcs, 4, KT-KP-UL; 2007.08.08–09., Vcs, 1, KT – Mátraszentistván: n.a., 1985.08.10., n.a., 1, SzCs – Mátraszentlászló: n.a., 1990.-, Fcs, 1, Anonym.

NOTODONTIDAE

*Dicranura ulmi** ([Denis et Schiffermüller], 1775) – V – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2006.04.27–28., Fcs, 1, KÁ; 2007.04.14–15., Fcs, 1, KÁ; 2007.04.22., Fcs, 1, KÁ; 2008.05.04., Fcs, 1, KÁ; 2009.04.14–15., Fcs, 1, KÁ; 2009.04.30-05.01., Fcs, 1, KÁ.

Pheosia gnoma (Fabricius, 1777) – V, VKpv – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.08.08–09., Vcs, 5, KT; 2007.08.16., Fcs, 6, KT-MG-SG-UL.

Phalera bucephaloides (Ochsenheimer, 1810) – V, VKpv – Domoszló: Tarjánka-völgy, 2003.06.05., Fcs, 4, KG-KT-KP – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2006.06.01–02., Fcs, 1, KÁ; Horka-tető, 2007.07.17–18., Fcs, 2, KM-KÁ-KT-UL.

LYMANTRIIDAE

Ocneria rubea ([Denis et Schiffermüller], 1775) – Kiszána: Macskavár, 2003.08.17., Fcs, 1, KG-KT-KP.

*Euproctis similis** (Fuessly, 1775) – Domoszló: Széles-parlag, 2006.07.18., Fcs, 1, KT-KP-SSz-UL-VT – Reesk: n.a., 1978.07.04–08., n.a., 1, JJ – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2009.07.01–02., Fcs, 1, KÁ.

ARCTIIDAE

*Eilema deplana** (Esper, 1787) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.07.16., Fcs, 2, KT-KP-UL – Szurdokpüspöki: Horka-tető, 2007.07.17-18., Fcs, 1, KM-KÁ-KT-UL.

*Eilema pseudocomplana** (Daniel, 1939) – Gyöngyösoroszi: n.a., 1970.08.27-28., Fcs, 1, JJ; 1970.09.02–03., Fcs, 1, JJ – Gyöngyössolymos: n.a., 1975.08.20., Fcs, 1, Anonym; 1976.08.24., Fcs, 1, Anonym; 1976.09.01., Fcs, 1, Anonym; 1976.09.25–30., Fcs, 1, Anonym – Mátraháza: n.a., 1969.08.04–05., Fcs, 1, JJ; 1969.08.16–17., n.a., 1, JJ; 1969.08.17., Fcs, 1, JJ; 1969.08.18., Fcs, 1, JJ; 1969.08.22., Fcs, 1, JJ; 1971.08.26–27., Fcs, 1, Anonym; 1972.07.28., Fcs, 1, Anonym; 1972.08.30., Fcs, 1, Anonym; 1974.09.01–02., Fcs, 1, Anonym – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.07.16., Fcs, 1, KT-KP-UL – Parádsavár: Rudolftanya, 1975.08.17., Fcs, 1, Anonym – Sirok-Kökütpuszta: n.a., 1972.08.04., Fcs, 1, Anonym; 1974.08.08., Fcs, 1, Anonym; 1974.08.26., Fcs, 1, Anonym.

NOCTUIDAE

Macrochilo cribrumalis (Hübner, 1793) – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2008.08.16–17., Fcs, 1, KÁ.

Polygogon zelleralis (Wocke, 1850) – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2009.07.17–18., Fcs, 1, KÁ.

Catocala fraxini (Linnaeus, 1758) – V – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.08.16., Fcs, 3, KT-MG-SG-UL.

Cryphia domestica (Hufnagel, 1766) – Szurdokpüspöki: Horka-tető, 2008.09.04., Fcs, 1, HK-KÁ-KZs.

*Cryphia muralis** (Forster, 1771) – Szurdokpüspöki: Horka-tető, 2008.09.04., Fcs, 1, HK-KÁ-KZs.

Cucullia xeranthemi Boisduval, 1840 – V, VKpv – Domoszló: Tarjánka-völgy, 2003.06.05., Fcs, 3, KG-KT-KP – Gyöngyössolymos: Körtvélyes, 2007.08.08., Fcs, 1, KT-MG-UL.

Cucullia dracunculi (Hübner, 1813) – V, VKav – Gyöngyössolymos: Körtvélyes, 2007.08.08., Fcs, 1, KT-MG-UL.

Shargacucullia gozmani Ronkay et Ronkay, 1994 – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2009.04.30–05.01., Fcs, 1, KÁ.

Amphipyra perflua (Fabricius, 1787) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.07.16., Fcs, 9, KT-KP-UL; 2008.08.02., Vcs, 1, KT.

*Aegle kaekeritziana** (Hübner, 1813) – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2009.05.21–22., Fcs, 1, KÁ.

Mormo maura (Linnaeus, 1758) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.08.08-09., Vcs, 1, KT – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2009.08.27–28., Fcs, 1, KÁ; Hunyadi utca 23., 2009.07.02., E, 2, KÁ.

*Enargia paleacea** (Esper, 1788) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.08.08-09., Vcs, 4, KT; 2007.08.16., Fcs, 2, KT-MG-SG-UL.

- Xanthia gilvago** ([Denis et Schiffermüller], 1775) – Kisnána: Macskavár, 2003.10.04., Fcs, 2, KG-KT-KP – Mátraszentistván: n.a., 1982.08.27., n.a., 1, SzCs; 1983.08.19., n.a., 1, SzCs.
- Orbona fragariae* (Vieweg, 1790) – Domoszló: Tarjánka-völgy, 2004.03.15., Fcs, 2, KG-KT-KP – Gyöngyöspata: Vörös-kő-bérc, 2007.03.13., Fcs, 11, KT-KP-MG-UL – Kisnána: Macskavár, 2006.10.15., Fcs, 1, KT.
- Lithophane socia** (Hufnagel, 1766) – Sirok: Vágás-völgy, 2008.03.09–10., Vcs, 2, KT.
- Lithophane furcifera* (Hufnagel, 1766) – Sirok: Vágás-völgy, 2008.03.09–10., Vcs, 1, KT.
- Scotochrosta pulla* ([Denis et Schiffermüller], 1775) – VKpv – Szurdokpüspöki: Elő-kő, 2009.09.11., Fcs, 1, KÁ-KR.
- Amphipoea ocullea* (Linnaeus, 1761) – Mátraszentimre: Gedeon-oldal, 2007.07.16., Fcs, 1, KT-KP-UL – Szurdokpüspöki: Horka-tető, 2007.07.17–18., Fcs, 1, KM-KÁ-KT-UL.
- Gortyna borelii lunata* (Freyer, 1843) – FV, N2000, VKav – Abasár: Peterma, 2005.11.03., Fcs, 1, BT-KT – Feldebrő: Kopasz-hegy, 2003.10.17., Fcs, 1, BT-KT.
- Chortodes morrisii* (Dale, 1837) – Szurdokpüspöki: Gárdonyi utca 3., 2009.06.18-19., Fcs, 1, KÁ.
- Dioszeghyana schmidtii* (Diószeghy, 1935) – FV, N2000, VKav – Gyöngyöspata: Kántor-domb, 2008.04.11–12., Vcs, 3, KT; 2008.04.11–12., Vcs, 4, KT; 2008.04.11–12., Vcs, 42, KT – Kisnána: Macskavár, 2009.04.14., Vcs, 1, KT – Szurdokpüspöki: Elő-kő, 2009.04.08., Fcs, 6, KÁ-KR-KZs; Gárdonyi utca 3., 2009.04.14–15., Fcs, 1, KÁ – Verpelét: Kő-hegy, 2007.04.09., Vcs, 1, KT.
- Heliopsis armigera** (Hübner, 1803) – Domoszló: Széles-parlag, 2006.10.19., Fcs, 1, KT-KP-MG-UL-VT; Tarjánka-völgy, 2002.08.06., Fcs, 1, KT; 2003.06.05., Fcs, 1, KG-KT-KP – Feldebrő: Kopasz-hegy, 2002.09.14., Fcs, 1, KG-KT-KP; 2002.10.04., Fcs, 7, KT; 2003.10.03., Fcs, xxx, KG-KT-KP; 2007.08.12–13., Vcs, 1, KT – Gyöngyössolymos: Körtvélyes, 2007.08.08., Fcs, 1, KT-MG-UL – Kisnána: Macskavár, 2002.08.21., Fcs, 5, KT; 2003.05.24., Fcs, 1, KG-KT-KP; 2003.06.28., Fcs, 6, KG-KT-KP; 2003.07.16., Fcs, 2, KG-KT-KP; 2003.08.17., Fcs, xxx, KG-KT-KP; 2003.09.13., Fcs, 4, KG-KT-KP; 2003.10.04., Fcs, 1, KG-KT-KP; 2004.06.11., Fcs, 1, KT-KP; 2006.09.17., Fcs, 1, KT; 2007.09.14., Fcs, 1, KT-KP-UL; 2007.09.30., Fcs, 4, KT – Szurdokpüspöki: Anna-Liget Ifjúsági Tábor, 2007.07.18-19., Fcs, 1, KÁ; Elő-kő, 2009.09.11., Fcs, 1, KÁ-KR; Gárdonyi utca 3., 2007.07.13–14., Fcs, 3, KÁ; 2007.08.06., Fcs, 1, KÁ; 2008.07.25–26., Fcs, 1, KÁ; 2008.08.16–17., Fcs, 2, KÁ; 2009.07.27–28., Fcs, 1, KÁ; 2009.08.25–26., Fcs, 2, KÁ; Horka-tető, 2007.07.17–18., Fcs, 3, KM-KÁ-KT-UL; 2008.09.04., Fcs, 1, HK-KÁ-KZs; Szabadság út 57., 2008.09.02., Fcs, 2, KÁ-KZs – Tarnaszentmária: Vár-hegy, 2002.09.13., Fcs, 4, KT; 2003.05.31., Fcs, 4, KG-KT-KP.
- Diachrysa chryson* (Esper, 1789) – V – Mátrakeresztes: Dalmata kert, 2006.08.19., Fcs, 1, KÁ-KT.
- Xestia castanea** (Esper, 1798) – Feldebrő: Kopasz-hegy, 2003.10.03., Fcs, 1, KG-KT-KP – Kisnána: Macskavár, 2006.09.17., Fcs, 4, KT; 2007.09.14., Fcs, 4, KT-KP-UL.
- Xestia sexstrigata** (Haworth, 1809) – V – Mátraszentimre: Tugár-rét, 2007.08.16–17., Vcs, 3, KT – Tarnaszentmária: Vár-hegy, 2008.08.08., Vcs, 1, KT.
- Dichagyris nigrescens** (Höfner, 1888) – Kisnána: Macskavár, 2003.05.24., Fcs, 1, KG-KT-KP – Tarnaszentmária: Vár-hegy, 2003.05.31., Fcs, xx, KG-KT-KP.

Összefoglalás

A fentiekben 75 faj faunisztikai adatai olvashatók. Ebből 21 azon fajok száma, mely a szerzők 2002 és 2009 közötti kutatómunkája révén a Mátra faunájára újnak bizonyult. További 11 faj nem szerepelt eddig a hegységről szóló publikációkban, viszont a Mátra Múzeum nagylepkegyűjteményében példányaik megtalálhatók. Ezzel a hegységéből ismert (publikált adattal rendelkező) fajok száma 895-ről 927-re emelkedett.

Mivel az adatok egy része a Mátra központi, magasabb térszínű területeiről származnak, ezért a hegység faunájára új fajok között több a boreo-kontinentális faunaelem (*Falcaria lacertinaria*, *Enargia paleacea*). Az *O. atrata* szurdokpüspöki adata jelentős faunisztikai érdekesség, mivel a fajnak ez az országban a negyedik ismert előfordulása (AMBRUS 1979, Varga Zoltán szóbeli közlése) ráadásul a Mátra nyugati szélén került elő. A mátrai rezgőnyarasnyíres pionír erdők eddigi gyenge kutatottságát jelzi, hogy az egyik ilyen típusú élőhely (Mátraszentimre: Gedeon-oldal) vizsgálata során négy, a hegység faunájára új faj került elő

(*Falcaria lacertinaria*, *Archiearis parthenias*, *Chloroclysta miata*, *Enargia paleacea*). A Mát-rából újonnan előkerült fajok között több a vándorlásra hajlamos, illetve a jelenleg terjedőben lévő faj: *Colias erate*, *Nymphalis xanthomelas*, *Eilicrinia trinotata*, *Heliothis armigera*, *Xestia castanea*, *X. sexstrigata*.

Köszönetnyilvánítás: Ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket BÁLINT Zsoltnak, PETRÁNYI Gergelynek, RÉZBÁNYAI Lászlónak, RONKAY Lászlónak, TÓTH János Pálnak és VARGA Zoltánnak a problémás egyedek pontos faji identifikálásában nyújtott közreműködéséért; illetve HARMOS Krisztiánnak, ILONCZAI Zoltánnak, KATONA Gergelynek, MAGOS Gábornak és URBÁN Lászlónak a terepi munka során nyújtott segítségéért.

Irodalom

- AMBRUS, A. (1979): Két faunánkra új lepkefaj Sopronból (*Odezia atrata* L. és *Euxoa decora* Hbn.). – *Folia entomologica hungarica* 32 (1): 216.
- BÁLINT, ZS. (1996): A Kárpát-medence nappali lepkéi I. Pillangófélék, fehérlepke-félék, boglárkalepke-félék, mozaiklepke-félék. – Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest, 183 pp., 12 színes tábla.
- BÁLINT, ZS., GUBÁNYI, A. & PITTEK, G. (2006): Magyarország védett Pillangóalakú lepkéinek katalógusa a Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteménye alapján. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 136 pp.
- BUSCHMANN, F. (1981): Adatok a Mát-ra hegység nagylepkefaunájának ismeretéhez. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 7: 65–70.
- BUSCHMANN, F. (2004): Király László nagylepke-gyűjteménye a Mát-ra Múzeumban. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 28: 213–218.
- DÉVAI, GY., MISKOLCZI, M. & TÓTH, S. (1997): Egységesítési javaslat a névhasználatra és az UTM rendszerű kódolásra a biotikai adatok lelőhelyeinél. – *Acta Biologica Debrecina, Supplementum Oecologica Hungarica* 8: 13–42.
- FAJČIK, J. (1998): Die Schmetterlinge Mitteleuropas II. Band. Bestimmung, Verbreitung, Flugstandort, Bionomie. – Bratislava, 170 pp., 22 Tafel, 20 Farbtafel.
- FAJČIK, J. (2003): Die Schmetterlinge Mittel- und Nordeuropas. Bestimmung, Verbreitung, Flugstandort, Bionomie. – Bratislava, 172 pp., 22 Tafel, 38. Farbtafel.
- FAZEKAS, I. (1978–79): A Mát-ra hegység nagylepke-faunája I. Geometridae: *Eupithecia* CURT. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 5: 63–75.
- FAZEKAS, I. (1988): A Mát-ra-hegység lepkéfaunája III. A gyöngyösi Sár-hegy lepkéfaunájának alapvetése. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis Suppl.* 2: 13–32.
- GOZMÁNY, L. (1968): Nappali lepkék Diurna. – In: Magyarország állatvilága (*Fauna Hungariae*) 16 (15): 204 pp.
- GOZMÁNY, L. (1970): Bagolylepkék I. Noctuidae I. – In: Magyarország állatvilága (*Fauna Hungariae*) 16 (11): 151 pp.
- JABLONKAY, J. (1972): A Mát-ra-hegység lepkéfaunája. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 1: 9–41.
- JABLONKAY, J. (1974): Lepkegyűjtő tevékenységem tapasztalataiból. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 2: 45–66.
- JABLONKAY, J. (1978–79): Újabb adatok a Mát-ra-hegység lepkéfaunájához. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 5: 57–62.
- JABLONKAY, J. (1980): Adatok a Mát-ra hegység lepkéfaunájához. – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 6: 127–130.
- KARSHOLT, O. & RAZOWSKI, J. (1996): The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist. – Apollo Books, 380 pp.
- KOROMPAL, T. & KOZMA, P. (2004): A Dioszeghyana schmidtii (Dioszeghy, 1935) újabb adatai Észak-Magyarországról (Lepidoptera: Noctuidae). – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 28: 209–212.
- KOROMPAL, T. & KOZMA, P. (2005): A *Gortyna borellii* lunata (Freyer, 1843) elterjedésének vizsgálata a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság működési területén (Lepidoptera: Noctuidae). – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 29: 185–88.
- KOROMPAL, T. & KOZMA, P. (2006): Új és ritka fajok adatai a Mát-ra lepkéfaunájának ismeretéhez (Lepidoptera). – *Folia Historico-naturalia Musei Matrensis* 30: 247–251.
- MISKOLCZI, M., DÉVAI, GY., KERTÉSZ, GY. & BAJZA, Á. (1997): A magyarországi helységek kódjegyzéke az UTM rendszerű 10×10 km beosztású hálótérkép szerint. – *Acta Biologica Debrecina, Supplementum Oecologica Hungarica* 8: 43–194.

- NOWACKI, J. (1998): The Noctuids of Central Europe (Lepidoptera, Noctuidae). – Bratislava, 51 pp., 41 black-and-white plates, 24 colour plates.
- RONKAY, G. & RONKAY, L. (1994): Cuculliinae I. – Noctuidae Europaeae. Volume 6., Entomological Press, Soro, 282 pp., 10 colour plates.
- RONKAY, G. & RONKAY, L. (2006): A magyarországi csuklyásbaglyok, szegfűbaglyok és földibaglyok (Noctuidae: Cuculliinae, Hadeninae és Noctuinae) atlasza. A guide book to the Hungarian Cuculliinae, Hadeninae and Noctuinae (Lepidoptera, Noctuidae). – Natura Somogyiensis 8: 418 pp.
- SZABÓKY, Cs. (1986): A Mátra hegység lepkefaunája I. Mátraszentistván és környéke lepkefaunája. – Folia Historico-naturalia Musei Matrensis 11: 35–47.
- SZABÓKY, Cs. (2007): A lepkészet története Magyarországon. – Budapest, 416 pp.
- SZENT-IVANY, J. (1943): Adatok a Mátra nyugati részének Macrolepidoptera-faunájához. – Annales Historico-naturales Musei Nationalis Hungarici, Pars zoologica 36: 174–178.
- TSHIKOLOVETS, VADIM, V. (2003): Butterflies of Eastern Europe, Urals and Caucasus: An Illustrated Guide. – Kyiv-Brno, 176 pp., 48 colour plates.
- VARGA, Z. (1989): Gerinctelen állatok. Lepkék (Lepidoptera) rendje. – In: RAKONCZAY, Z. (szerk.): Vörös könyv. A Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény- és állatfajok. – Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 188–244.
- VARGA, Z., RONKAY, L., BÁLINT, Zs., LÁSZLÓ, M., Gy. & PEREGOVITS, L. (2004): A magyar állatvilág fajjegyzéke, 3. kötet, Nagylepkék. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 111 pp.
- VOJNITS, A. (1980): Araszolólepkék I. Geometridae I. – Fauna Hungariae 16 (8): 1–157.
- VOJNITS, A., UHERKOVICH, Á., RONKAY, L. & PEREGOVITS, L. (1991): Medvelepkék, szenderek és szövőlepkék. Arctidae, Sphingidae et Bombyces. – In: Magyarország állatvilága (Fauna Hungariae) 16 (10): 1–243.

KISS Ádám
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS
Kossuth Lajos u. 40.
E-mail: woodpecker.86@gmail.com

KOROMPAI Tamás
BioAqua Pro Kft.
H-4032 DEBRECEN
Soó Rezső u. 21.
E-mail: ecatax@gmail.com

KOZMA Péter
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)
Lepkevédelmi Munkacsoport
Bükki Helyi Csoport
H-3300 EGER
Sánc u. 6.
E-mail: conversa@freemail.hu